

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี
Management in Accordance with Good Governance
Principles Affecting Effectiveness of Sub-district
Municipalities in Nonthaburi Province

วลินเนศวร์ อธิการณวงศ์*

Walinnesh Theerakarunwong*

รับบทความ : 26 สิงหาคม 2562 / แก้ไขบทความ : 24 ตุลาคม 2562 / ตอรับการตีพิมพ์ : 6 พฤศจิกายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี 2) ระดับประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี และ 3) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสม โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 แห่ง รวมทั้งสิ้น 321 คน ใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้หลักสถิติคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหารเทศบาลในสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส รับผิด หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม
2. ระดับประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ ด้านการพัฒนาองค์กร ด้านกระบวนการภายใน ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ และ ด้านการจัดหาและการจัดสรรทรัพยากร
3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 78.10 โดยมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : ธรรมาภิบาล การบริหาร ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

* Doctor of Public Administration Program, Pathumthani University

Abstract

The purposes of this research were to: 1) Study the level of management of Good Governance in the Sub-District Municipalities. 2) Study the effectiveness level of the Municipalities. 3) Study Management in Accordance with Good Governance principles affecting effectiveness of Sub-District Municipalities in Nonthaburi Province. The samples used in quantitative research were 321 employees in 11 Municipalities Nonthaburi, The data collection was done by using survey questionnaire. Analysis of data was done by using package program for social research. Statistics used were percentage, means, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. Whereas in the qualitative method, an in-depth, semi-structured interview was conducted with the samples or 11 executives of the data was analyzed by content analysis and was presented in the form of descriptive essay.

The results were as follows:

1. Overall Management of Good Governance was at high level. Individually, it can be ranked from high to low as follows: Rule of Law; Morality; Responsibility; Cost-effectiveness or Economy; Accountability; Participation, respectively.

2. Overall effectiveness of the Sub-district Municipalities Sub-District in Nonthaburi Province was also at high level. Individually, it can be ranked from high to low as follows: The ability to create satisfaction; Organization Development; Internal process; results of the operation; and Procurement and resource allocation.

3. The Management According to Good Governance principles that affect the effectiveness of the Municipalities Sub-District in Nonthaburi Province. Can predict the effectiveness is 78.10% with the statistical significance level of 0.05

Keywords : Good Governance, Administration, Effectiveness of the Municipality

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) และการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สังคมโลกได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยหลายประการ โดยเฉพาะวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2540 สะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เนื่องมาจากระบบการบริหารจัดการที่ไม่ดี การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน การควบคุม ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐที่ไม่มีประสิทธิผลและการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม (พิทยา ว่องกุล, 2541, น. 4) ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีรูปแบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย แต่ก็มีได้เป็นหลักประกันอย่างพอเพียงในการที่จะทำให้การบริหารจัดการประเทศมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความมั่นคงและเสถียรภาพกับทั้งมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน รัฐบาลไทยตัดสินใจวิกฤติเศรษฐกิจด้วยการเจรจาขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) โดยได้ตกลงให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและมีการกำหนดเงื่อนไขการปฏิรูประบบราชการ อันเป็นกลไกส่วนหนึ่งในการสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการจัดบทบาทภาครัฐให้เหมาะสมในสังคม ซึ่งรวมถึงการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้างระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของสาธารณะชนเพื่อป้องกันและปราบปราม การทุจริตคอร์รัปชันการปกครองตนเองโดยรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Self Government) เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานพัฒนา ชนบทให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งยังเป็น ศูนย์กลางในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในแก่ ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยส่วนรวม (วิศรา รัตนสมัย, 2543, น. 1)

เทศบาลเป็นรูปแบบของการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาลให้หน่วย การปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง อันเป็นการสนองตอบนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นด้วย ตนเองตามอำนาจหน้าที่ และมีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ตามขอบเขต ที่กฎหมายกำหนด เทศบาลตำบลจึงเป็นองค์กรที่สะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะกระจายอำนาจลงสู่ หน่วยการบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลให้เทศบาลตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหาร การปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล ประชาชนได้รับประโยชน์จากเทศบาลตำบลในด้านการพัฒนา ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวความคิดและ กระแสประชาธิปไตย ในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำบลจะมีมากขึ้น โดยผ่านผู้แทนของตนในเทศบาลตำบล ทั้งนี้เป็นที่เชื่อถือว่าความเจริญและการพัฒนาในทิศทางที่ดี ของเทศบาลตำบลจะส่งผลให้เกิดความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในภาพรวม ของประเทศต่อไป โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นใน ปี พ.ศ. 2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบ เทศบาล พ.ศ.2476มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่งต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิก กฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้งจนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ยกเลิก พระราชบัญญัติเดิมทั้งหมดขณะนี้มีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543 ในปัจจุบันเทศบาลทั่วประเทศมีจำนวนประมาณสองพันแห่ง (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น, 2553, น. 3-14)

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติจัดตั้ง จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครนายก พุทธศักราช 2489 ซึ่งมีผลใช้ บังคับตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรี จัดเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑลของ กรุงเทพมหานคร มีขนาดเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ (รวมกรุงเทพมหานคร) แต่มีประชากร หนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนล่างห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือค่อนทางเหนือ 20 กิโลเมตรทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ทิศตะวันออกติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร) ทิศใต้ ติดต่อ กับเขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี) ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพุทธ มณฑลและอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม การแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดนนทบุรี แบ่งเขตการปกครอง ส่วนภูมิภาค (ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่) ออกเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล 424 หมู่บ้าน แต่หากไม่นับ รวมหน่วยการปกครองในเขตเทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ซึ่งยุบเลิกตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้านแล้ว จะมีทั้งหมด 34 ตำบล 328 หมู่บ้าน ปัญหาของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลจังหวัดนนทบุรี สรุป ดังนี้ 1) ขาดการประสานงานระหว่างเทศบาลและหน่วยงานราชการ ส่งผลให้เกิดความล่าช้า ในการถ่าย โอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไปสู่เทศบาล 2) ความซ้ำซ้อน ในการแบ่งหน้าที่ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการให้บริการสาธารณะในพื้นที่ส่งผลต่อ

ความรับผิดชอบ และความโปร่งใสในการดำเนินงานของทุกภาคส่วน 3) หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะเดิมพยายามสร้างงานใหม่ ทั้งที่ภารกิจหน้าที่เดิมยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน เป็นผลให้การประเมินการถ่ายโอนภารกิจของท้องถิ่นไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร 4) การทับซ้อนของภารกิจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานราชการคือ การให้บริการสาธารณะของราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น มีการทับซ้อนทั้งหน้าที่และงบประมาณ ปัญหาดังกล่าวจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการให้บริการอีกทั้งทำให้เกิดความสับสนของผู้รับบริการ 5) การติดขัดด้านกฎหมายในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการให้บริการสาธารณะในงานหลายประเภทจะต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า 6) ความเพียงพอของรายได้เทศบาลเพื่อรองรับการให้บริการสาธารณะ และ 7) ปัญหา การบูรณาการแผนงานในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด อาจเกิดจุดอ่อนที่สำคัญคือ การบูรณาการแผนงานงบประมาณมีแนวโน้มเกิดการแทรกแซงการทำงานของจังหวัด หรือราชการส่วนกลาง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558, น.1-2) ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้มีความทันสมัย โดยเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นหลักมีผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทุกด้าน ส่งผลให้สังคมโลกมีการใช้ทรัพยากรเกินความพอดีขาดความรอบคอบทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเหลือน้อยลงจนใกล้จะหมดไป หรืออยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมลงจนไม่สามารถสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด แม้ว่าปรากฏการณ์การพัฒนาดังกล่าวจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกันได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของมนุษย์เกิดความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณภาพชีวิตของมนุษย์ถูกบั่นทอนลงเรื่อย ๆ เกิดการเลียนแบบ พฤติกรรม การผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้สังคมโลกต้องตกอยู่ในภาวะสังคมมีปัญหาและการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องและก่อให้เกิดความเสียหายเดือดร้อนรวมถึงไม่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่ดีกับประชาชน มีการร้องทุกข์ร้องเรียนต่อผู้บริหาร (เทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีให้มีคุณภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรมส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี
2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี
3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

4. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความร่วมมือส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

5. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิดส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

6. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่าส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยการนำด้วยวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผสมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีจำนวน 11 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีจำนวน 11 เทศบาลตำบล รวมจำนวนทั้งสิ้น 321 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เสนอเรื่องและแบบสอบถามงานวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอให้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถาม ใช้เวลาในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจนครบทุกเทศบาลตำบล จำนวน 30 วัน ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์จำนวน 321 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การคำนวณหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Valid Percent)

2. การคำนวณหาข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี และระดับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2-3 ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้หลักสถิติคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

4. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้หลักสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการวิจัยเชิงลึก โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 ท่าน จาก 11 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์โดยมีการกำหนดคำถามหลักขึ้นก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ 3 ตอน ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ตอนที่ 3 สัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี และสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล และประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี เป็นรายบุคคล จำนวน 11 ท่าน เพื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในลักษณะการบรรยาย แล้วนำเสนอเนื้อหาแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 โดยเรียงระดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ หลักนิติธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 หลักคุณธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 หลักความพร้อมรับผิด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 หลักความคุ้มค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 หลักความโปร่งใส ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และหลักการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 รองลงมาคือ ด้านการพัฒนางานองค์กร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ด้านกระบวนการภายในอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และด้านการจัดหาและการจัดสรรทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรีโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใส่ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร แล้วสามารถอธิบายความแปรปรวนที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

	B	Std. Error	Beta	T	Sig.
หลักนิติธรรม(x1)	.775	.235	.885	3.292*	.001
หลักคุณธรรม(x2)	1.194	.264	1.309	3.527*	.000
หลักโปร่งใส(x3)	.889	.253	1.173	2.026*	.001
หลักการมีส่วนร่วม(x4)	1.894	.316	2.139	6.574*	.000
หลักความพร้อมรับผิด(x5)	1.124	.306	1.393	4.516*	.000
หลักความคุ้มค่า(x6)	1.008	.261	1.014	3.217*	.000
ค่าคงที่	1.828	.310		8.755*	.000

$R = .902$ $R^2 = .813$ $Ad R^2 = .771$ $F = 122.211^*$, $Sig. = .000$

จากตารางที่ 1 พบว่า สมการเชิงเส้นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรีสามารถพยากรณ์ประสิทธิผล ได้ร้อยละ 78.10 โดย ($Ad R^2 = .771$) มีความสัมพันธ์เท่ากับ ($R = .902$) และมีค่าสถิติทดสอบเอฟ เท่ากับ 122.211 ซึ่งแสดงคะแนนดีได้ ดังนี้

$$Y = 1.828 + .775(x1) + 1.194(x2) + .889(x3) + 1.894(x4) + 1.124(x5) + 1.008(x6)$$

สมการพยากรณ์ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี คือ

$$Z = 2.139(x4) + 1.393(x5) + 1.309(x2) + 1.173(x3) + 1.014(x6) + .885(x1)$$

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความพร้อมรับผิด ด้านหลักความคุ้มค่า มีอิทธิพลกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกด้านประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ทำการเจาะจงรายชื่อโดยสุ่มเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด จำนวน 11 คน โดยการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดหาและการจัดสรรทรัพยากร พบว่าเทศบาลตำบลให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ โดยการขอความร่วมมือและการสนับสนุนจากเครือข่ายองค์กรภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในเรื่องของเงิน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ซึ่งจะต้องหาวิธีการในการนำทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ด้านกระบวนการภายใน พบว่าเทศบาลตำบลมีการกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดประสิทธิผล โดยทุกภาคส่วนในองค์กรจำเป็นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมีการวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดนโยบายภายในองค์กร เพื่อให้เกิดผลผลิตตามต้องการ โดยมีการกำหนดขั้นตอนการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีความเข้าใจในกระบวนการภายในขององค์กร และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. ด้านความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ พบว่าเทศบาลตำบล มีหน้าที่รับใช้ประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนขึ้นอยู่กับบริการของเทศบาลตำบล โดยทั่วไปจะมีการทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในแต่ละด้าน แล้วนำมาประเมินผลและนำมาปรับปรุงงานในครั้งต่อไป และควรจะต้องทำแบบประเมินความพึงพอใจของประชาชนเป็นรายไตรมาสด้วย

4. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ พบว่าการบริหารจัดการเทศบาลตำบลค่อนข้างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตรงตามความต้องการของประชาชน มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานหรือแบบประเมิน เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะตรงกับองค์ประกอบ ด้านพันธกิจเกิดการยอมรับจากประชาชน ทั้งนี้คุณภาพการบริหารจัดการเทศบาลตำบลขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ ที่ออกมา ซึ่งอยู่ในรูปของความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน และการให้บริการอย่างมีคุณภาพ เป็นต้น

5. ด้านการพัฒนาองค์กร พบว่าเทศบาลตำบลมีการพัฒนาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับองค์การทั้งปัจจัยภายใน และภายนอก โดยการพัฒนาองค์กรนั้นเพื่อจะดูว่าองค์ประกอบหรือการปฏิบัติที่ทำอยู่มีประสิทธิภาพมาก น้อยเพียงใด

อภิปรายผล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี หลักนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอนุชา เทียมพูล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารการพัฒนา ที่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการสาธารณะ:กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ผล การศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับด้านการพัฒนาการบริหารของเทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณ ชายแดน ไทย-กัมพูชา ในภาพรวม มีระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาการพัฒนาการบริหารเป็นรายด้านพบว่าอันดับ แรกคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ/เทคโนโลยี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กรผลการวิเคราะห์การบริหารเพื่อการพัฒนาของ เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา โดยรวมมีระดับการปฏิบัติมาก

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรีหลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ เสน่ห์ จัยโต และ กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย (2554) ได้ทำการศึกษา วิจัย ตัวแบบธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศมีจำนวน 10 เรื่อง ประกอบด้วย จำนวน 8 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจจรรยาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการ 6 ประการ จำนวน 1 เรื่องเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจตามหลักทศธรรมการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี และจำนวน 1 เรื่องเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพตัวแบบ การใช้พุทธธรรมตามหลักทศธรรมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรีหลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553) ในรายงาน ผลสำรวจสถานการณ์ปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี งานสัมมนา วิชาการประจำปี 2553 ผลการวิจัยพบว่า สถานะการปฏิบัติราชการตาม หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ หลักธรรมาภิบาล ที่มีการปฏิบัติ ราชการในระดับค่อนข้างดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรมหลักการตอบสนอง หลักการระับผิดชอบ หลักความ โปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ และหลักความเสมอภาค

4. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี หลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกษศิริญา บุรณะกิติ (2556) ศึกษาธรรมาภิบาลใน การบริหารงานบุคคลของนายกเทศมนตรี ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับ ธรรมาภิบาลในบุคคลของนายกเทศมนตรีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ

ปานกลาง 2) ระดับกลยุทธ์การสร้างหลักธรรมในการบริหารงานบุคคลของนายกเทศมนตรีในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี หลักความพร้อมรับผิด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับฐาตุกร จิตตานุรักษ์ (2555) การใช้ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารงานราชการเชิงพุทธ ซึ่งการบริหารงานองค์การราชการยุคเก่ายังคงต้องเจอกับความล้มเหลว การบริหารงานระบบราชการที่ยังคงทำทนายกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะทำให้ข้าราชการจะต้องปรับตัวไปสู่การบริหารแบบคัดเลือกจากองค์กรเอกชนไม่มากนักน้อย การบริหารงานระบบราชการตามหลักพุทธธรรมเป็นหลักคิดร่วมสมัย ได้แก่ หลักสังคหวัตถุที่สนับสนุนส่งเสริมให้ข้าราชการและประชาชนเกิดความรัก ความผูกพันเกิดความไว้วางใจต่อกัน ซึ่งเป็นหลักที่ส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนเพราะอาศัยความสนิทสนมผ่านการดำเนินชีวิตประจำวันที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการบริหารในประเทศไทย ที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะต้องทำให้เกิดการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการบริหารระบบราชการให้มากขึ้น

6. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรีหลักความคุ้มค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Kimmet (2005, p.32) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ ผลการวิจัยพบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับ การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาแต่ละประเทศไปจากนั้นจึงเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมถึง การมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจคับขัน เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลที่มีมาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหาร ใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งเป็นจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

ประสิทธิผลของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1. ด้านการจัดหาและจัดสรรทรัพยากร โดยรวมมีระดับความสำเร็จปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรมีความเท่าเทียมและเสมอภาค การจัดสรรทรัพยากรในการบริหารเทศบาลตำบลสามารถสนองต่อทุกกลุ่มเป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากรสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน มีการจัดเก็บรายได้เพื่อการจัดหาทรัพยากรในการบริหารงานเทศบาลตำบล มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐเพื่อจัดหาทรัพยากร และมีการขอเงินอุดหนุนด้านการบริหารงานเทศบาลตำบลเพิ่มเติม ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลต้องจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ จากภายนอกมาแปรสภาพให้เป็นบริการสาธารณะ กลับคืนสู่ประชาชน โดยใช้ศักยภาพการเป็นนิติบุคคลขององค์การ และศักยภาพของผู้บริหารในการแสวงหาหรือระดมทรัพยากรการบริหารจากภายในและภายนอก เพื่อให้เทศบาลตำบลสามารถดำเนินนิติกรรม นอกเหนือจากการมีรายได้และเงินอุดหนุน สอดคล้องกับผลการศึกษาของธณัฐพล ชุ่ม (2558) ศึกษาตัวแบบการบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในเขตภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในภาพรวมพบว่า มีระดับการปฏิบัติมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ สมรรถนะ/ความสามารถทางการบริหาร รองลงมา คือ ภาวะผู้นำ กลยุทธ์องค์การ วัฒนธรรมองค์การ ทรัพยากรการบริหาร บุคลากร/ทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการ และเทคโนโลยี การมีส่วนร่วม และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โครงสร้างองค์การ

2. ด้านกระบวนการภายใน โดยรวมมีระดับความสำเร็จมาก ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลตำบล มีการจัดทำบัญชีและรายงานการเงินด้านการบริหารงาน มีการจัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับการรับเงิน เบิกจ่าย ฝากเงิน เก็บรักษาเงินในการบริหารงานเทศบาลตำบล และมีการจัดทำงบประมาณเพื่อการบริหารงานเทศบาลตำบล ในด้านบุคลากร เทศบาลตำบลมีการกำหนดกฎเกณฑ์การบรรจุแต่งตั้ง โอนย้าย และการเลื่อนขั้นเงินเดือน/ตำแหน่งอย่างชัดเจน มีการจัดทำทะเบียนประวัติเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน และมีการจัดทำแผนอัตรากำลังคน และในด้านการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบลมีการจัดตั้งและประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน และจัดประชุมประชาชนในแต่ละชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาวางแผน มีการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลขึ้นอยู่กับบริหารจัดการที่ประกอบไปด้วยการวางแผน งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสารสนเทศ ที่มีประสิทธิภาพบนความสามารถของเทศบาลตำบลในทิศทางที่เอื้อต่อความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Anthony (2006) ได้ทำการศึกษา เรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ ในโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมอาหาร ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลักอยู่ 3 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นการเรียนรู้จากการศึกษาหรือ การอบรม คือ 1) การเป็นผู้นำที่ทำให้เกิดการรวมกัน มีการให้การสนับสนุน และสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 2) วัฒนธรรมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและความรับผิดชอบในการทำงานของทีม 3) โครงสร้างองค์การที่สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือกัน นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังระบุถึงปัจจัย 4 ประการ ที่กล่าวถึงการนำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิด การใช้ทรัพยากรอย่างเพียงพอ ความเต็มใจในการมีส่วนร่วม และความสามารถในการมีส่วนร่วม

3. ความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ โดยรวมมีระดับความสำเร็จมาก ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลตำบลมีบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการมารับบริการ โดยได้รับการอย่างครบครันจากสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ให้บริการ ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งบริการได้ง่าย ประชาชนได้รับความปลอดภัยจากแหล่งบริการนั้น ๆ การให้บริการอย่างก้าวหน้า ประชาชนได้รับประสิทธิผลจากการพัฒนาความสามารถในการให้บริการ และประชาชนได้รับการให้บริการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีการยอมรับคุณภาพของการบริการ และประชาชนมีความเชื่อมั่นในการให้บริการ ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของเทศบาลตำบลซึ่งมีพันธกิจในการตอบสนองต่อเป้าหมายของหลายฝ่าย อาทิ ชุมชนท้องถิ่น รัฐบาล และสังคม บทบาทหน้าที่ของเทศบาลตำบลจึงเกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hai-Shen (2007) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาเชิงประจักษ์ของผลกระทบของวัฒนธรรมองค์การและระบบสนับสนุนกลุ่มบนพื้นฐานผลลัพธ์การตัดสินใจแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่สนับสนุนโดยใช้ร่างกายและการทำงานแบบเผชิญหน้ามีคุณภาพการตัดสินใจและความพึงพอใจในกระบวนการตัดสินใจในระดับที่สูงแต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในพันธกิจร่วมกัน ความพึงพอใจในการตัดสินใจ บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันถูกพบเมื่อนำมาเปรียบเทียบในการเผชิญกับ ระบบสนับสนุนกลุ่ม ในขณะที่เปรียบเทียบกับกลุ่มที่สนับสนุนโดยใช้ร่างกายบนพื้นฐานของผลลัพธ์แบบกลุ่ม ผลกระทบของระบบสนับสนุนกลุ่มบนพื้นฐานของผลลัพธ์แบบกลุ่มเกิดความอ่อนแอเมื่อกำลังสนับสนุนโดยใช้ร่างกายเลือกปฏิบัติงาน

ที่ตนเองชอบ วัฒนธรรมองค์การถูกพบว่า มีผลกระทบต่อผลลัพธ์แบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญเมื่อทั้งระบบสนับสนุนแบบเผชิญหน้า และแบบสนับสนุนโดยใช้ร่างกายถูกนำมาพิจารณา

4. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการโดยรวมมีระดับความสำเร็จมาก ทั้งนี้เนื่องจากในด้านประสิทธิภาพเทศบาลตำบลมีการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรในการให้บริการสาธารณะ และการบริหารงานผังเมืองเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับทางกฎหมาย ในด้านคุณภาพการบริการ เทศบาลตำบลมีการเปิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในการเปิดรับเรื่องร้องเรียนในการให้บริการสาธารณะ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารเทศบาลตำบล นอกเหนือจากที่ระบุในระเบียบข้อบังคับตามกฎหมาย และการให้บริการสาธารณะที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนทุกกลุ่ม และในด้านผลลัพธ์ตามพันธกิจ เทศบาลตำบลมีผลการดำเนินการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามพันธกิจที่กำหนดไว้ ผลการปฏิบัติเป็นไปตามแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ และการวางผังเมืองทำให้เกิดการวางแผนการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลเป็นองค์การที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดบริการสาธารณะ ขณะเดียวกันการให้อำนาจแก่ประชาชนตรวจสอบการทำงานตามที่กำหนดในกฎหมาย ทำให้เทศบาลตำบลต้องจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพตรงตามลักษณะการวัดคุณภาพ เพื่อการบริการที่เป็นเลิศ หรืออย่างน้อยจะต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของเทศบาลนครอุบลราชธานี (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลนครอุบลราชธานี เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีต่อการให้บริการด้านต่าง ๆ ในรอบปี 2553 และเพื่อให้ผู้บริหารเทศบาลทราบผลการประเมินการปฏิบัติงานและการให้บริการในทุกด้าน และเกิดการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานของเทศบาล ซึ่งผลการสำรวจพบว่า ประชาชน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานทุกยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับพอใจ โดยมีความพึงพอใจในในยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด รองมาคือ มีความพึงพอใจ ด้านยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเทศบาลนครอุบลราชธานี ในระดับพอใจ

5. ด้านการพัฒนาองค์การ โดยรวมมีระดับความสำเร็จมาก ทั้งนี้เนื่องจากในด้านการนำองค์การเทศบาลตำบลมีการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน มีการสร้างกระบวนการรับผิดชอบต่อสังคม และนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการดำเนินงาน ในด้านการประเมินผลองค์กร เทศบาลตำบลมีการประเมินความพึงพอใจการให้บริการสาธารณะจากประชาชนมีการประเมินผลการบริหารงานเทศบาลตำบลของส่วนต่าง ๆ และมีการประเมินผลการให้บริการสาธารณะจากหน่วยงานอื่น ๆ และในด้านการจัดการกระบวนการภายใน เทศบาลตำบลมีการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่อการให้บริการสาธารณะ บุคลากรมีความชำนาญและเชี่ยวชาญต่อการบริหารงานเทศบาลตำบล และมีการจัดโครงสร้างขององค์กรเอื้อต่อการบริหารงานเทศบาลตำบล ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลเป็นองค์การที่ได้รับผลกระทบจากความเป็นพลวัตของสภาวะแวดล้อมภายนอกในระดับสูง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและรูปแบบให้เทศบาลสามารถรองรับการกระจายอำนาจมากขึ้น การบริหารจัดการเทศบาลตำบลให้บังเกิดผลสำเร็จจึงไม่อาจกระทำเพียงการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น แต่เทศบาลตำบลจะต้องมุ่งมั่นที่จะแสวงหาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพให้ทุกกระบวนการมุ่งดำเนินงาน เพื่อความก้าวหน้าในการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องตรงความต้องการและสร้างความพึงพอใจต่อประชาชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริพงษ์ ปานจันทร์ (2554) ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนและพนักงานของเทศบาลตำบลมีความเห็นตรงกันว่า การบริหารงาน

ของเทศบาลตำบล ในการให้บริการสาธารณะด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตมีประสิทธิผลมากที่สุด และด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีประสิทธิผลน้อยที่สุด ส่วนตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารงานที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดของภารกิจแต่ละด้านจะมีความแตกต่างกันไปตามภารกิจ แต่เกือบทุกภารกิจทั้งประชาชนและพนักงานของเทศบาลตำบล มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารงานด้านประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการภายในองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานมากที่สุดคือ ภาวะผู้นำ(เผด็จการแบบมีศิลป์) รองลงมาคือ ทรัพยากรทางการบริหารจัดการ (งบประมาณ) นโยบายขององค์การ (ขั้นการออกแบบแผนงาน) วัฒนธรรมองค์การ (การทำงานเป็น ทีมและการรักษาหรือ) สมรรถนะ/ความสามารถขององค์การ (การตอบสนองความต้องการของประชาชน) เทคโนโลยีขององค์การ (แบบร่วมกันทำงาน) และโครงสร้างองค์การ (แบบโครงการ) ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ภายนอกองค์การพบว่า สภาพแวดล้อมทั่วไปด้านการเมืองและสภาพแวดล้อมเฉพาะด้าน ผู้สนับสนุนหรือผู้ส่งมอบปัจจัยการผลิตแก่องค์การส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานมากที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความพร้อมรับผิดและด้านหลักความคุ้มค่า มีอิทธิพลกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิทัศน์ กับเป็ง (2551) ศึกษาประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่าประชาชนจังหวัดลำพูนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนในระดับหนึ่ง แต่ยังมีมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยทางด้านลักษณะขององค์การสภาพแวดล้อมองค์การ พนักงานองค์การ และนโยบายการบริหาร นั้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โดยปัจจัยด้านลักษณะขององค์การนั้น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลโดยรวมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมขององค์การ ปัจจัยด้านพนักงานองค์การ และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลโดยรวมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล การดำเนินงานภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนนั้นมีน้อย ส่วนปัญหาของประชาชนในจังหวัดลำพูนที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน พบว่า 1) การให้บริการและการประชาสัมพันธ์ นั้นยังไม่ค่อยทั่วถึงในทุกพื้นที่ 2) บางโครงการที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนพอสมควร 3) การดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างค่อนข้างล่าช้า รวมทั้งในบางส่วนยังไม่ได้รับการแก้ไขภายหลังการร้องเรียน และมีความสอดคล้องกับเวลลา (Vella, 1979) ได้ศึกษาถึงการใช้การศึกษาชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคคลเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้เพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาชุมชนในประเทศโลกที่สาม การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาชุมชน และทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งได้วิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาชุมชนในภาคเหนือของประเทศแทนซาเนีย ผลสรุปว่า 1) การจัดการศึกษาของชุมชน ต้องถือเอาบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2) วิธีการให้บุคคลรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลที่สุดสำหรับให้ชุมชนรู้จักพึ่งตนเอง 3) โครงการการศึกษาที่จัดขึ้นจะต้องบูรณาการกับแผนพัฒนาทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ 4) ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องมีความเข้าใจในสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน 5) ทั้งเนื้อหาและกระบวนการของการศึกษา

ชุมชน ต้องมีความสัมพันธ์กัน 6) การศึกษาชุมชนที่จัดขึ้นมิใช่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคลเท่านั้นแต่ยังคงสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและประสบการณ์ของบุคคลด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. เทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ควรให้ความสำคัญกับการนำระบบธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของทุกหน่วยงานสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี
2. ผู้บริหารทุกระดับของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ควรตระหนักถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลว่าส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ หากธรรมาภิบาลที่เข้มแข็ง จะทำให้องค์การมีประสิทธิผลที่สูงขึ้น แต่หากมีธรรมาภิบาลที่อ่อนแอ ก็จะส่งผลกระทบต่อให้องค์การมีประสิทธิผลที่ลดลง
3. เทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ควรมีการกำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของเทศบาล ที่สะท้อนภาพการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการองค์การของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบล ภายใต้แนวนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่ได้วางไว้อย่างชัดเจน
4. เทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี ควรเปิดโอกาสและช่องทางในการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาองค์การ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากประเด็นที่ศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลในการศึกษาครั้งนี้ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล จากกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างออกไป
2. จากการค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมในวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2552

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). สถิติข้อมูลทางการศึกษาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2553 กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- . (2558). สถิติข้อมูลทางการศึกษาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- เกษศิริบุญญา บุรณะกิติ. (2556). ธรรมาภิบาลในการบริหารงานบุคคลของนายกเทศมนตรี ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ฐากร จิตตานุกรักษ์. (2555). การใช้ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารงานราชการเชิงพุทธ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบล ในจังหวัดนนทบุรี. (2560). ข้อมูลสารสนเทศ ปี 2559. นนทบุรี: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี.
- เทศบาลนครอุบลราชธานี. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลอุบลราชธานี (รายงานผลการวิจัย). อุบลราชธานี: เทศบาลนครอุบลราชธานี.

- ธัญพล ชุ่ม. (2558). *ตัวแบบการบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาล ตำบลในเขตภาคกลาง ของประเทศไทย* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- นิทัศน์ กัปปะ. (2551). *ประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิทยา ว่องกุล. (2541). *ธรรมรัฐ: จุดเปลี่ยนประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- วิศรา รัตนสมัย. (2543). *การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการ ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *รายงานผลสำรวจสถานการณ์ ปฏิบัติราชการตาม หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- สิริพงษ์ ปานจันทร์. (2554). *ประสิทธิผลในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครปฐม* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เสน่ห์ จุ้ยโต และกิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย. (2554). *ตัวแบบธรรมาภิบาล ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- อนุชา เทียมพูล. (2554). *การบริหารการพัฒนาที่มีผลต่อคุณภาพการ ให้บริการสาธารณะ:กรณีศึกษา เทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- Anthony, B. (2006). *The political economy of sustainable development*. USA: Taylor & Francis Group.
- Hai-Shen, H. (2007). *An empirical study on the impact of organizational culture and GSS on group decision outcomes* (Unpublished doctoral dissertation). New South Wales: University of New South Wales.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kimmet, P. (2005). *The politics of good governance in the Asian 4*. Griffith: Master Degree Griffith University.
- Vella, P. (1973). Tectonic and geological evolution of Thailand. In P. Nutalaya (ed.), *Proceedings of the workshop on stratigraphic correlation of Thailand and Malaysia*, Haad Yai Thailand, 307-322.